

U skladu sa članom 9 stav 4 tačka 3 Statuta Udruženja Sveda, Skupština je na sednici održanoj 20. oktobra 2022. godine usvojila tekst Etičkog kodeksa Udruženja Sveda – US (od 10.juna 2023. Centar za podršku Sveda - CPS)

ETIČKI KODEKS

Centra za podršku Sveda - CPS

Član 1.

Etičkim kodeksom Centar za podršku Sveda - CPS (u daljem tekstu: Sveda-CPS) uređuju se opšti standardi postupanja članova, saradnika i volontera Sveda-CPS, standardi postupanja u radu, standardi postupanja u okviru Timova Sveda-CPS, podrška korisnicima, čuvanje dokumentacije i podataka, način formiranja i nadležnost Etičkog odbora Sveda-CPS, postupak odobravanja projekata i vršenja nadzora nad njihovom realizacijom, kao i postupak za utvrđivanje i sankcionisanje povreda standard postavljenih ovim Kodeksom.

Opšti standardi postupanja

Član 2.

Svi članovi, saradnici i volonteri Sveda-CPS dužni su da neguju kolegijalne odnose koji su zasnovani na međusobnom uvažavanju, poštovanju i razumevanju, vodeći računa o interesima i ciljevima zbog kojih je Sveda-CPS osnovan.

Član 3.

U odnosu prema Sveda-CPS svi članovi, saradnici i volonteri dužni su da čuvaju integritet organizacije i da rade po svom najboljem znanju, savesno, marljivo i posvećeno, uz poštovanje pravila postavljenih Statutom, Etičkim kodeksom i drugim aktima Sveda-CPS.

Član 4.

Ukoliko članovi, saradnici i volonteri Sveda-CPS prisustvuju naučnim i stručnim skupovima kao predstavnici Sveda-CPS ili javno prezentuju aktivnosti i rezultate rada Sveda-CPS bilo usmeno ili u pisanoj formi, dužni su da se predstave kao, članovi, saradnici ili volonteri Sveda-CPS da navedu svoju ulogu u Sveda-CPS, projekat i/ili aktivnost u vezi sa kojima se saopštavaju rezultati, ko finansira projekat i/ili aktivnost ili učine sve to vidljivim na neki drugi primeren način.

O svakom istupanju navedenom u stavu 1 ovog člana, članovi, saradnici i volonteri Sveda-CPS dužni su da obaveste Upravni odbor Sveda-CPS.

Član 5.

Svi rezultati proistekli iz rada u Sveda-CPS ili drugog angažovanja u ime i za račun Sveda-CPS smatraju se svojinom Sveda-CPS, a posebno:

1. napisani tekstovi proistekli iz aktivnosti Sveda-CPS (na primer, izveštaji i analize), i to kako radovi objavljeni u izdanjima Sveda-CPS, tako i neobjavljeni radovi. Pitanje svojine nad radovima proisteklim iz aktivnosti Sveda-CPS, koji su objavljeni od strane drugih izdavača, reguliše se sporazumom između Sveda-CPS i datog izdavača.
2. istraživački instrumenti, protokoli i drugi istraživački materijali Sveda-CPS;
3. predlozi projekata, izveštaji o realizaciji projekata i drugi projektni material Sveda-CPS;
4. trening-materijali Sveda-CPS;
5. knjige, informativni i drugi materijali dobijeni po osnovu prisustvovanja skupovima u svojstvu predstavnika Sveda-CPS;
6. knjige i drugi materijali koji su deo biblioteke Sveda-CPS.

Svojinom Sveda-CPS navedenom u stavu 1 ovog člana mogu da raspolažu samo za to ovlašćeni organi Sveda-CPS, i to Upravni odbor i lica koja oni ovlaste.

Rezultati rada Sveda-CPS iz stava 1 ovog člana mogu se saopštavati, javno objavljivati ili na drugi način koristiti na osnovu prethodnog odobrenja Upravnog odbora Sveda-CPS.

Članovi, saradnici i volonteri Sveda-CPS ne mogu bez prethodno pribavljene saglasnosti ovlašćenih organa Sveda-CPS koristiti resurse, informacije i kontakt podatke trećih lica do kojih su došli kroz angažovanje u Sveda-CPS, a za potrebe drugih aktivnosti na kojima su angažovani izvan Sveda-CPS, ukoliko bi zbog toga moglo da dođe do sukoba interesa.

Član 6.

Članovi, saradnici i volonteri Sveda-CPS dužni su da:

1. unapređuju sopstvena znanja i vlastite kompetencije;
2. obezbeđuju tačnost i preciznost u saopštavanju rezultata rada Sveda-CPS;
3. razvijaju i podstiču kritičku misao;
4. promovišu ciljeve Sveda-CPS;
5. budu pravični u korišćenju, proširivanju i prenošenju znanja, posebno onih stečenih tokom rada u Sveda-CPS;
6. ispoljavaju intelektualno poštenje u radu i postupaju u skladu sa principima dobre prakse.

Standardi postupanja u radu

Član 7.

Intelektualno poštenje u radu podrazumeva:

1. Poštovanje najviših profesionalnih standarda.
 2. Bezbedno čuvanje primarnih podataka i celokupne projektne dokumentacije.
 3. Publikovanje rezultata.
 4. Uvažavanje doprinosa saradnika, prethodnika i konkurenata u radu.
 5. Korektan odnos i saradnju svih članova tima.
 6. Etičko postupanje u rukovođenju timom, što podrazumeva jednak odnos rukovodioca prema svim članovima tima, obezbeđivanje kolegijalne atmosfere i rešavanje konflikata koji mogu da nastanu među članovima tima.
 7. Etičko postupanje u mentorskom radu sa mlađim saradnicima i volonterima na projektima.
 8. Etičko postupanje prema korisnicima Sveda-CPS ili ispitanicima u okviru istraživanja.
- Svako postupanje suprotno standardima postavljenim u stavu 1 ovog člana smatraće se intelektualnim nepoštenjem i moralno neprihvatljivim ponašanjem.

Član 8.

Dobra praksa u radu podrazumeva:

1. Sprovođenje prakse u skladu sa najnovijim dostignućima, što podrazumeva poznavanje aktuelne literature i primenu adekvatnih metoda i oblika rada.
2. Objavljivanje rezultata postignutih kroz praksu ili rezultata istraživanja u publikacijama i prezentovanje na skupovima, pri čemu su za objavljivanje rezultata odgovorni svi autori.
3. Prezentovanje korišćenih metoda rada ili rezultata istraživanja na način koji obezbeđuje njihovu proverljivost.
4. Tačno, precizno i potpuno prezentovanje stručnoj javnosti svih preduzetih koraka u okviru rada ili istraživanja, čije je poznavanje neophodno za kritičku procenu i proveru rezultata.
5. Poštovanje osnovnih etičkih načela u odnosu prema korisnicima Sveda-CPS ili ispitanicima.

Član 9.

Osnovna etička načela u odnosu prema korisnicima ili ispitanicima obuhvataju:

1. Pribavljanje validne saglasnosti korisnika Sveda-CPS ili ispitanika.
2. Upoznavanje korisnika Sveda-CPS ili ispitanika i/ili lica/ustanova sa svim relevantnim informacijama o radu Sveda-CPS ili istraživanju pre nego što daju saglasnost.
3. Zaštitu privatnosti i podataka o ličnosti korisnika ili ispitanika Sveda-CPS.
4. Poštovanje odluke korisnika ili ispitanika da u bilo kom trenutku odustane od daljeg rada sa njim ili učestvovanja u istraživanju.

U radu sa korisnicima Sveda-CPS ili ispitanicima mlađim od 18 godina, pored njihovog pristanka, potrebna je i saglasnost roditelja, odnosno zakonskog zastupnika i to u pisanoj formi.

Standardi postupanja u okviru Sveda-CPS

Član 10.

U okviru Sveda-CPS rad sa korisnicima pružaju volonteri i saradnici, koji su prošli obuku za rad sa njima, koja se organizuje u Sveda-CPS, partnerskoj organizaciji ili akreditovanoj ustanovi. Volonteri i saradnici koji pružaju podršku korisnicima Sveda-CPS dužni su da u radu sa njima poštuju sledeće principe:

1. Nediskriminacija, tj. jednak tretman svih korisnika Sveda-CPS, bez obzira na njihova lična i druga svojstva.
2. Poverenje.
3. Poštovanje dostojanstva korisnika Sveda-CPS, njihovih prava, potreba i osećanja.
4. Poverljivost podataka i drugih informacija koje su dobijene od korisnika Sveda-CPS.
5. Samostalnost (nezavisnost) korisnika Sveda-CPS pri donošenju odluka.
6. Besplatna pomoć i podrška.

O svakom korisniku kome je pružena podrška vodi se poseban protokol. Podaci koji se unose u protokol poverljivi su i dostupni samo osobama angažovanim u Sveda-CPS.

Podaci iz protokola mogu se koristiti u druge svrhe ali samo po prethodno dobijenom odobrenju Upravnog odbora Sveda-CPS. U slučaju korišćenja podataka iz protokola u druge svrhe, mora se prikriti identitet korisnika Sveda-CPS. Lični podaci i podaci o publikovanju aktivnosti na kojima

se vidi lik korisnika Sveda-CPS ne mogu se iznositi bez prethodno pribavljene pisane saglasnosti korisnika Sveda-CPS odnosno roditelja, odnosno zakonskog zastupnika za korisnike Sveda-CPS mlađe od 18 godina.

Čuvanje dokumentacije i podataka

Član 11.

O radu sa korisnicima Sveda-CPS ili istraživanjima vodi se kompletna evidencija (zapisnici, dnevnici rada, anketni listovi i slično), koja ima dokumentacioni karakter.

Ovi dokumenti se čuvaju najmanje jednu godinu u elektronskoj ili papirnoj formi, na određenom mestu u Sveda-CPS.

Povrede Etičkog kodeksa

Član 12.

Povrede Etičkog kodeksa obuhvataju:

1. Neovlašćeno raspolaganje svojinom Sveda-CPS;
2. Neovlašćeno predstavljanje Sveda-CPS u zemlji i inostranstvu;
3. Davanje netačnih podataka o sebi ili drugima prilikom učlanjenja u Sveda-CPS, angažovanja u svojstvu saradnika ili volontera, ili u kontaktima sa javnošću;
4. Postupanje na intelektualno nepošten način shodno stavu 2 člana 7 Etičkog kodeksa;
5. Postupanje suprotno osnovnim etičkim načelima u odnosu prema korisnicima Sveda-CPS koja su predviđena u članu 9 ovog Kodeksa;
6. Neistinito prikazivanje podataka i izvora (prećutkivanjem relevantnih izvora, dokaza i tekstova, svesnom manipulacijom podacima i izvorima ili izbegavanjem objavljivanja neželjenih rezultata);
7. Neovlašćeno korišćenje dela nekog autora čije je autorsko pravo zaštićeno (plagijat).
8. Zloupotreba ideja i hipoteza drugih autora (piratstvo).
9. Publikovanje istih rezultata više puta, bilo na različitim jezicima ili na istom jeziku u različitim monografijama, časopisima ili drugoj stručnoj literaturi.
10. Nezasluženo autorstvo, tj. dopisivanje imena rukovodilaca timova ili upravljačkih kadrova među autore neke publikacije, ako nisu učestvovali u njenoj izradi.
11. Prijavljivanje pod svojim imenom sadržaja koji predstavljaju intelektualnu svojinu, a rezultat su rada tima, drugih autora i institucija.
12. Neovlašćeno publikovanje ili omogućavanje neovlašćenog pristupa trećim licima sadržaju koji još uvek nije publikovan.
13. Navođenje koautorstva neke osobe bez njene prethodne saglasnosti.
14. Rad sa korisnicima koji se obrate Sveda-CPS i podrška njima suprotno standardima predviđenim članom 10 ovog Etičkog kodeksa.
15. Neprijavljivanje saznanja da je član, saradnik ili volonter Sveda-CPS povredio pravila Etičkog kodeksa.

Obrazovanje, nadležnost i postupanje Etičkog odbora Sveda-CPS

Član 12a

Etički odbor je samostalno i nezavisno stručno telo Sveda-CPS, koje se stara o poštovanju Etičkog kodeksa Sveda-CPS.

Etički odbor ima 3 (tri) člana.

Članove Etičkog odbora imenuje Upravni odbor Sveda-CPS na period od četiri godine uz mogućnost jednog reizbora.

Članovi Etičkog odbora imenuju se iz reda uglednih akademskih građana koji se bave oblastima koje ulaze u delokrug rada Sveda-CPS, kako je to određeno Statutom. Jedan član Etičkog odbora mora da bude osoba koja nije član Sveda-CPS

Član 12b

Etički odbor ima sledeće nadležnosti:

1. Zauzima stavove, donosi odluke i daje mišljenje o etičkim pitanjima od značaja za obezbeđenje dobre prakse Sveda-CPS i očuvanje osnovnih standarda postupanja u radu koji su definisani ovim Kodeksom;
2. Razmatra etički aspekt predloženih inicijativa u radu Sveda-CPS i projekata i daje saglasnost za njihovu realizaciju;
3. Vršiti nadzor nad sprovođenjem odobrenih projekata;
4. Stara se o sprovođenju standarda predviđenih ovim Kodeksom;
5. Vodi postupak za utvrđivanje povreda Etičkog kodeksa;
6. Daje mišljenje i predlaže mere koje treba preduzeti u slučaju povrede Etičkog kodeksa;
7. Razmatra sva ostala etička pitanja koja se odnose na rad Sveda-CPS, rad sa korisnicima Sveda-CPS i drugim aktivnostima Sveda-CPS.

Član 12c

Etički odbor odluke donosi na sednicama.

Sednice saziva i njima rukovodi predsednik Etičkog odbora, koga biraju članovi Etičkog odbora između sebe.

Dnevni red sednice i dokumentacija se dostavljaju članovima Etičkog odbora najkasnije sedam dana pre zakazane sednice. Predsednik Etičkog odbora može naknadno na dnevni red dodati tačke ili hitna pitanja ukoliko se pojave.

Etički odbor može da odlučuje ako su prisutni svi članovi Etičkog odbora. Odluke se donose većinom glasova.

Članovi Etičkog odbora ne primaju novčanu nadoknadu za učešće u radu Etičkog odbora.

Članovi Etičkog odbora dužni su da se u radu pridržavaju standarda predviđenih ovim Kodeksom, i da sve informacije i dokumentaciju u vezi sa poslovima Etičkog odbora tretiraju na poverljiv način i ne iznose je trećim licima.

Etički odbor jednom godišnje podnosi izveštaj o svom radu Upravnom odboru Sveda-CPS.

Postupak odobravanja projekata i vršenja nadzora nad njihovom realizacijom

Član 12d

Postupak odobravanja projekta pokreće se podnošenjem prijave za odobravanje.

Prijava za odobravanje projekta podnosi se Etičkom odboru na odgovarajućem obrascu, nakon odobravanja sredstava za njegovu realizaciju.

Uz prijavu se prilaže i druga potrebna dokumentacija, kao što su: projekat sa jasno definisanim predmetom, ciljem i metodom; dokumentacija o načinu postupanja sa korisnicima ili ispitanicima, uključujući način regulisanja etičkih pitanja; formular za davanje saglasnosti ispitanika u pisanoj formi za učešće u istraživanju i slično.

Članovi Etičkog odbora razmotriće u sednici celokupnu dokumentaciju i kroz razmenu mišljenja doneti odluku o ispunjenosti etičkih standarda istraživačkog rada predviđenih ovim Kodeksom, relevantnim domaćim propisima, ratifikovanim međunarodnim dokumentima i evropskim i međunarodnim smernicama i etičkoj prihvatljivosti projekta.

Po potrebi, rukovodilac projekta ili saradnici angažovani na njemu mogu da budu pozvani na sastanak Etičkog odbora ako je potrebno da daju dodatne informacije od značaja za donošenje odluke.

Razmatranje projekta može da ima sledeće ishode:

- a. projekat je odobren
- b. projekat je uslovno odobren (gde se podnosiocu predloga garantuje odobravanje ako izvrši određene izmene u projektu)
- c. projekat je odložen (gde se od podnosioca predloga zahteva da obezbedi dodatne informacije ili napravi određene izmene)
- d. projekat nije odobren.

O donetoj odluci predsednik Etičkog odbora obaveštava rukovodioca projekta u pisanoj formi, najkasnije u roku od 5 dana od dana donošenja odluke na sednici Odbora.

U izuzetnim slučajevima, kada je neophodno hitno razmatranje projekta, o čemu odlučuje predsednik Odbora, predsednik Odbora će poslati članovima Odbora celokupnu dokumentaciju putem elektronske pošte i ostaviće im nedelju dana za odgovor.

Predsednik Odbora doneće odluku na osnovu komentara članova Odbora, uz obavezu da im se na sledećem sastanku detaljno izlože razlozi za hitnu proceduru, kao i sama odluka.

Član 12e

Etički odbor vrši redovan nadzor nad realizacijom odobrenog projekta u pogledu poštovanja etičkih standarda predviđenih ovim Kodeksom, relevantnim domaćim propisima, ratifikovanim međunarodnim dokumentima i evropskim i međunarodnim smernicama u pogledu poštovanja etičkih principa prilikom realizacije projekata.

Nadzor nad realizacijom projekata vrši se uvidom u redovne izveštaje o realizaciji odobrenog projekta, koje Etičkom odboru dostavlja rukovodilac projekta. Izveštaji o realizaciji odobrenog projekta dostavljaju se predsedniku Etičkog odbora. Dostavljeni izveštaji se razmatraju na sednici Odbora.

Pored nadzora predviđenog u stavu 2 ovog člana, Etički odbor može i van projektom predviđenog vremena izveštavanja da zahteva od rukovodioca projekta da ranije dostavi izveštaj o realizaciji projekta.

Etički odbor može da traži od rukovodioca odobrenog projekta da ga obavesti o negativnim događajima prilikom realizacije projekta, ranijem završetku ili modifikacijama projekta.

Ukoliko se prilikom vršenja nadzora nad realizacijom odobrenog projekta utvrdi da se ne poštuju etički standardi rada predviđeni ovim Kodeksom, relevantnim domaćim propisima, ratifikovanim međunarodnim dokumentima i evropskim i međunarodnim smernicama u pogledu poštovanja etičkih principa prilikom realizacije projekata, Etički odbor može da donese odluku o suspendovanju ili povlačenju odobrenja za realizaciju projekta. Odbor će o ovoj odluci bez odlaganja obavestiti rukovodioca projekta u pisanoj formi.

Postupak utvrđivanja povrede Etičkog kodeksa i izricanje sankcija

Član 13.

U slučaju nepoštovanja pravila propisanih ovim aktom sprovodi se postupak utvrđivanja povrede Etičkog kodeksa na način i po postupku utvrđenim ovim aktom.

Član 14.

Svaki član, saradnik i volonter Sveda-CPS dužan je da o svakom saznanju za nepoštovanje pravila propisanih ovim aktom bez odlaganja obavesti upravni odbor Sveda-CPS i to u pisanoj formi, uz obrazloženje i navođenje dokaza kojima raspolaže.

Po saznanju o postojanju sumnje u vezi sa nepoštovanjem pravila propisanih ovim aktom, upravni odbor Sveda-CPS bez odlaganja obavestava Etički odbor, koji pokreće postupak za utvrđivanje postojanja povrede Etičkog kodeksa najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema obaveštenja od Upravnog odbora Sveda-CPS.

Licu za koje se sumnja da je prekršilo pravila propisana ovim aktom upućuje se obaveštenje o pokrenutom postupku za utvrđivanje povrede Etičkog kodeksa, kao i o činjenicama i dokazima koji ukazuju na postojanje sumnje da je došlo do povrede Etičkog kodeksa.

Lice za koje postoji sumnja da je prekršilo pravila propisana ovim aktom može da se izjasni o tome u roku od dve nedelje od dana prijema obaveštenja iz stava 3 ovog člana.

Identitet lica koje je obavestilo Upravni odbor Sveda-CPS o saznanju o nepoštovanju Etičkog kodeksa ne otkriva se bez njegove izričite saglasnosti licu za koje postoji sumnja da je prekršilo pravila propisana ovim aktom.

Nakon proteka roka iz stava 4 ovog člana, Etički odbor, na sednici koju saziva predsednik Odbora, razmatra slučaj, ispituje osnovanost sumnje, utvrđuje da li su prekršena pravila propisana ovim aktom i daje svoje mišljenje i predlog za dalje postupanje u konkretnom slučaju. Svoje mišljenje i predlog za dalje postupanje Etički odbor upućuje Upravnom odboru Sveda-CPS.

Upravni odbor Sveda-CPS donosi odluku o preduzimanju konkretnih mera većinom glasova svih članova.

Član 15.

Ukoliko je u konkretnom slučaju Etički odbor utvrdio da postoji kršenje pravila propisanih ovim aktom, Upravni odbor Sveda-CPS donosi odluku o preduzimanju jedne ili više sledećih mera:

1. Javna opomena ili opomena u pisanoj formi.
2. Prekid angažovanja na projektu ili aktivnosti.
3. Isključenje iz Sveda-CPS.
4. Ako utvrđena povreda istovremeno predstavlja i povredu radne obaveze iz ugovora o angažovanju na projektu, preduzimaju se radnopravne sankcije.
5. Ako utvrđena povreda istovremeno predstavlja i krivično delo, podnosi se krivična prijava.
6. Ako utvrđena povreda istovremeno predstavlja i povredu autorskog i drugog prava iz Zakona o autorskom i srodnim pravima ili je povredom naneta šteta, oštećena osoba se poučava o mogućnosti pokretanja odgovarajućeg postupka za zaštitu povređenih prava pred nadležnim sudom.
7. U slučaju nedozvoljenog ponašanja zbog navođenja pogrešnih podataka ili povrede

intelektualne svojine, autor je obavezan da opozove sporni rad, bez obzira na to da li je rad već objavljen ili je u fazi objavljivanja. O preduzetim koracima u pogledu povlačenja spornog rada i konačnom ishodu autor je dužan da obavesti Upravni odbor Sveda-CPS u određenom roku.

8. Ukoliko je utvrđena povreda dobre prakse, o tome se obaveštavaju ustanove, udruženja i druge relevantne institucije, a posebno one koje finansiraju projekat.

Protiv odluke Upravnog odbora može se izjaviti žalba i to u roku od 30 dana od dana prijema odluke. Žalba se izjavljuje Skupštini Sveda-CPS Odluka Skupštine, kao drugostepena, konačna je.

Član 16.

Članovi, saradnici i volonteri Sveda-CPS dužni su da se upoznaju sa sadržajem Etičkog kodeksa i da potpišu izjavu o prihvatanju načela dobre prakse i etičkog postupanja, koji su postavljeni ovim aktom.

Prilikom učlanjenja u Sveda-CPS angažovanja kao saradnika ili volontera, lice će biti obavešteno pisanim putem da je dužno da se upozna sa sadržajem Etičkog kodeksa.

Član 17.

Svi izrazi korišćeni u ovom Etičkom kodeksu, koji se odnose na fizička lica, a dati su u muškom rodu, tumače se na način da obuhvataju i osobe ženskog pola (član/članica, saradnik/saradnica, predsednik/predsednica, predstavnik/predstavnica i slično).

Član 18.

Ovaj Etički kodeks stupa na snagu danom usvajanja od strane Upravnog odbora Centra za podršku Sveda - CPS.